

O cunoștință epistolară trecută într-o frumoasă colaborare

Elena HARCONIȚA

Relațiile Bibliotecii Universitare de la Bălți cu Galațiul au început în anul 1992, când necesitatea de carte românească devenise deosebit de stringentă. Puținul de 5 000 de documente românești care au fost păstrate la index și au fost scoase, în sfârșit, spre bucuria și pentru uzul cititorilor, era insuficient pentru acoperirea solicitărilor aflate în vizibilă creștere. Au fost perfectate mai multe scrisori adresate bibliotecilor mari din România, diverselor instituții și asociații. Răspunsul nu a întârziat să vină, în primul rând, din Galați, semnat de Președintele *Asociației Pro Basarabia și Bucovina*, preot Igor P. Jechiu și secretar, inginer Radu Moțoc. Prin scrisoarea din 18.02.1992 eram înștiințați: „... vă aducem la cunoștință vestea că similar cu fondul de carte Galați, deschis de noi la Biblioteca Națională din Chișinău și Cernăuți, am hotărât să deschidem la Dvs un asemenea fond care va fi alimentat periodic. Vă rugăm să ne precizați profilul facultăților pentru a ne orienta asupra ariei de selecție a cărților”.

La 19 martie 1992, primul Președinte al *Asociației Culturale Pro Basarabia și Bucovina*, Filiala Galați, marele cărturar și bibliofil, preotul Igor Jechiu, originar din satul Mîrzești, Orhei, a decedat subit, lăsînd în urma sa fapte destoinice, amintiri frumoase și o bibliotecă bogată de peste 6 000 de volume. A fost slujitor al Bisericii din județ și oraș, cu o

cultură de enciclopedist, poliglot, bibliofil, cetățean de Onoare al orașului Galați.

„În memoria celui ce a fost sufletul asociației noastre, am înființat o bursă de specialitate destinată bibliotecarilor din Basarabia și Bucovina și care va purta numele de *Bursa Pr. Igor Jechiu*,” ne scria Președintele Asociației dr. Chiril Baranetchi (la fel, originar din Basarabia, raionul Glodeni) și secretarul Asociației, inginer Radu Moțoc la 27 martie 1992.

În aprilie 1992, se duc tratative cu editura *Humanitas* și directorul general Gabriel Liiceanu ne anunță despre expedierea a 12 colete cu cărți „selectate astfel, îi scria G. Liiceanu lui R. Moțoc, încît să intereseze în cea mai mare măsură publicul specific al bibliotecilor cărora le sînt destinate”.

În perioada 5 – 12 mai 1992, directorul Bibliotecii Faina Tlehuți împreună cu adjuncta sa Elena Harconița întreprind o călătorie de neuit la Galați pentru a participa la inaugurarea *Bursei Preot Igor Jechiu*. Reproducem în continuare cîteva secvențe din darea de seamă a directoarei despre delegația la Galați în fața colectivului Bibliotecii (este păstrată stilistica originală):

- „De ce Galați? Scrisorile către Iași, București, chiar și relațiile cu Suceava (am primit de mai multe ori oaspeți - fără rezultate simțitoare...)

- S-a întîmplat o tragedie. Părintele I. Jechiu,

în timp de 2 săptămîni a pierdut soția și fiul. N-a putut retrăi aceste pierderi și atacul de cord - peste 3 săptămîni - îl răpește dintre cei vii....

- Pe data de 05.05. 02 eram în drum spre Galați pînă la ora 9 seara. La Galați am fost întâmpinați cu bucurie, căldură și multe flori...

În fiecare zi lucrul începea la orele 9 dimineața și îl terminam la 10 -11 seara. Eram programați în așa fel că nici o oră pe zi nu aveam timp liber.

- 6.05 - am făcut cunoștință cu Biblioteca Publică V. A. Urechia, Impresile... într-un cuvînt - foarte frumoase. Elena o să povestească mai cu amănunte.

- Cunoștință de fondul V. A. Urechia.

- Vizitarea Bibliotecii Universității *Dunărea de Jos*.

- Inaugurarea Bursei *Pr. Igor Jechiu*. Sala de lectură a Bibliotecii - arhiplină. Erau bibliotecari, studenți, membrii asociației, mulți basarabeni, oameni cu o cultură înaltă, doctori, profesori de istorie Paul Păltănea, Mihai Cojocaru, profesorul Nedelcu, doamna Praisler (actual Președinte al Asociației), Prea Sfințitul Arhiepiscop - Vicar Casian Gălățeanul.

Vă închipuiți, dragii mei colegi, ce emoții am avut eu, și cît de greu mi-a fost. Numai gîndul că Vă reprezint și că am venit cu un anumit scop la Galați de la Bălți, pentru a solicita cartea în limba română, fără de care nu se poate realiza problema pregătirii cadrelor naționale, mi-au dat forță și am pus la o parte hîrțile scrise, am început să le povestesc despre durerile și problemele noastre"...

L-am cunoscut atunci, pe Victor Jechiu, fiul preotului, care locuia în Australia și datorită căruia în Biblioteca noastră a fost înființat *Fondul de carte Australia*.

În septembrie 1992, a fost semnat un tratat de colaborare între Biblioteca universității bălțene și Biblioteca Publică V. A. Urechia, după care a și urmat un lot de carte românească.

Comemorarea primului Președinte al

Asociației Pro Basarabia și Bucovina s-a produs printr-un simpozion, organizat la Bălți, în satul Mîrzești și la Biblioteca Publică A. Donici din Orhei. La realizarea simpozionului *A fost un Om, un suflet mare* și-a dat concursul și Biblioteca Națională din Chișinău. Despre regretatul pr. Igor Jechiu au vorbit profesorii Paul Păltănea, Mihai Cojocaru, Tamara Neculai, sora mai mică a preotului, venită tocmai din or. Caransebeș, inginerul Radu Moțoc, directoarea Faina Tlehuci. „...momentul cel mai emoționant din cadrul simpozionului, a fost dezvelirea plăcii comemorative la casa părintească a lui Igor Jechiu”, consemnează ziarul *Plaiul Orheian*, din 20 noiembrie 1993. La Bălți, profesorii de istorie Paul Păltănea și Mihai Cojocaru au ținut prelegeri în fața studenților.

În octombrie 1995, primeam o veste înbucurătoare „propunem să dotăm Biblioteca Universității cu o antenă parabolică performantă” (scr. nr. 126 din 26. oct. 2005, semnată de conducerea Asociației). Tot atunci, am primit și un televizor color.

Coletele cu cărți continuau să vină, astfel, după patru ani, doamna director consemnează: „În cîțiva ani Fondul de carte Galați, a ajuns la un număr de 12 937 ex. de cărți și reviste și dacă azi Biblioteca deține 192 000 de cărți în limba română, ceea ce constituie 16,8% din tot fondul Bibliotecii, meritul acesta îl datorăm prietenilor noștri devotați din Galați”.

În următorii ani au urmat să vină donații de cărți, reviste, înregistrări audio, CD-uri, echipament tehnic: calculator pentru cabinetul de paleografie din cadrul Facultății Filologie, un fax pentru universitate - toate colectate cu discernămint de pasionatul Radu Moțoc, descendent din marea familie a lui Ivenco Moțoc (1460 - 1520), din care a făcut parte Mitropolitul Varlaam (1590 - 1657).

Omagierea șefilor de promoții, acțiune lansată la propunerea arhitecturului Alexandru Budișteanu, fost absolvent al Liceu-

lui *Ion Creangă* din Bălți, a fost susținută deplin de Asociație. Mici biblioteci constituite din enciclopedii, dicționare, beletristică, iconițe, rechizite de birotică, premii financiare – toate aveau scopul de a susține cei mai buni absolvenți, de a le aprecia efortul intelectual demonstrat pe parcursul anilor de învățământ.

Cărțile și revistele din România veneau să completeze colecțiile Bibliotecii universitare de la Bălți, astfel, încât astăzi această conține mai bine de 22 mii de documente, solicitate frecvent de către cititorii din mediul universitar.

În ultimii ani, prin intermediul lui Radu Moțoc au fost direcționate spre Bălți cărți din biblioteci particulare, unicate care nu se mai reeditează, dar, mai cu seamă, manuale și cursuri la distanță de la Departamentul respectiv al Universității *Dunărea de Jos* din Galați.

În noul mileniu, am avut prilejul din nou să vizitez Galațiul, instituțiile culturale, să revăd oamenii pe care i-am cunoscut acum 10 – 15 ani în urmă și să particip la Conferința Națională a Asociației Naționale a Bibliotecilor Publice din România (ANBPR), cu genericul: *Managementul resurselor tehnologice în bibliotecă hibridă*, desfășurată la Galați în zilele de 8 - 10 noiembrie 2006, acțiune care a coincis și cu Zilele Bibliotecii *V. A. Urechia*. ANBPR este una dintre cele mai mari asociații ale bibliotecarilor din România și are mai bine de 2 500 de membri. Misiunea sa principală este de a promova serviciile specifice de bibliotecă, de informare prin asigurarea calității și eficienței lor. Programul consistent al Conferinței, ținute în spațiile Complexului Muzeal de Științele Naturii, a cuprins mai multe comunicări, în primul rând, raportul președintelui ANBPR, Doina Popa, care a subliniat următoarele: *Conferința Națională a ANBPR de la Galați, prin tema pe care o susține: Managementul resurselor tehnologice în bibliotecă hibridă” ne aduce și mai aproape de ceea ce trebuie să fie în momentul de față o bibliotecă modernă.*

Biblioteca Județeană din Galați oferă modelul deplin al unei biblioteci hibride care îmbină cu succes elementele tradiționale cu dezvoltarea de activități noi și provocatoare, totul subordonat ideii de accesibilitate cât mai mare la colecțiile și serviciile ei pentru toți utilizatorii”. Au urmat alte comunicări: *Starea bibliotecilor publice din România: situație comparativă* (D. Popa), *Utilizarea tehnologiei RFID în premieră în bibliotecile din România* (S. Stanca), *TinRead Revolution: noi tehnologii* (Dan Marinescu); *TinRead Revolution: aspecte practice* (Marian Arapu, IME Romania); *eLearning. Soluții pentru biblioteci* (SIBECO România). A doua zi au fost prezentate mai multe proiecte și programe ANBPR: de modificare a Statutului ANBPR, de elaborare a statutului bibliotecarului; de educație a adulților *Lectură. Cultură. Natură*: revista ANBPR în format electronic, catalogul județean partajat din Vaslui; construcția de biblioteci în viziune europeană; de constituire a Asociației Bibliotecarilor din România.

În aceeași zi a avut loc decernarea premiilor Asociației și a Filialei Galați pe anul 2005, o întâlnire anuală a Editurii RAO cu bibliotecile și cina festivă sponsorizată de această editură. La 10 noiembrie participanții la conferință au vizitat Biblioteca „*V. A. Urechia*”, au asistat la lansarea monografiei *Biblioteca Publică “V. A. Urechia*”, autor Nedelcu Oprea, director, timp de 35 de ani, al acestei biblioteci. *Biblioteca hibridă – studiu de caz BVAU* – o prezentare în detalii a tuturor restructurărilor și noilor facilități de care beneficiază astăzi cititorii în această bibliotecă după o perioadă de renovare completă a spațiilor și echipamentului tehnic al Bibliotecii.

Noua imagine a Bibliotecii *V. A. Urechia* îl impresionează pe oricine, în special pe un bibliotecar. Căile de acces, bine amenajate, cu zone de parcare, deja vorbesc despre susținerea pe care o are Biblioteca din partea autorităților locale. Clădirea a fost supusă unor renovări fundamentale, dar au fost păstrate

însă scara monumentală din marmură, ușile istorice ale sălilor de lectură. A fost confecționat mobilier nou: rafturi pentru cărți, pupitru de servire și alte dulapuri noi, care înobilează spațiile. De mulți ani, în această Bibliotecă, se utilizează un sistem de urmărire, fiind practicat accesul liber la raft și arhitectura specifică a clădirii de la parter. Acest sistem a fost supus și el modernizării, fiind puse în acțiune calculatoare cu ecran de plasmă și 6-8 plate video conectate la camere – video, care asigură urmărirea în orice colțisor de acces al utilizatorului. Elementele automatizării sînt vizibile peste tot: ușa de intrare, care semnalează venirea cititorului, sistemul de securizare a publicațiilor (la care visăm de multă vreme și noi), catalogul electronic, expus on-line printre primele biblioteci din România, informarea și rezervarea publicațiilor, sistemul automatizat de împrumut, pe care l-am experimentat nu o singură dată și noi, la Bălți. Softul TinLib (cu vare lucrează majoritatea bibliotecilor din R. Moldova), prevăzut, de fapt, pentru bibliotecile publice a fost explorat și exploatat maximal în beneficiul utilizatorului – cititor. Anume de la informaticienii gălățeni, de la dl Liviu - I. Dediu, actualul director – adjunct, au avut de învățat nu numai colegii din România, dar și cei de la Biblioteca noastră. Perfectarea bar-codelor, a permiselor de intrare, înmagazinarea corectă a informațiilor, configurarea rețelei – totul a mers bine, avînd explicațiile și susținerea galațenilor.

Programul profesional a fost suplimentat de vizita la domnul rector Emil Constantin, care intenționează să organizeze o

întîlnire cu toți rectorii din Regiunea Dunării de Jos (Cahul, Ismail, Odesa și Galați), prilej pentru care va face și o invitație Universității din Bălți pentru continuarea colaborării inițiate acum 15 ani. De la *Departamentului de învățămînt la distanță*, Biblioteca noastră a beneficiat din nou de un set de 213 cursuri în 47 de titluri foarte utile studenților de la Bălți.

Împreună cu dl Radu Moțoc l-am vizitat pe domnul Primar de Galați, Dumitru Nicolae, pe care l-am cunoscut pe cînd era director la cea mai mare uzină din România – SIDEX.

Dl Primar ne-a asigurat de susținerea sa, oferind ulterior ajutorul său dezinteresat la înrămarea exponatelor pentru expoziția pregătită de ing. Radu Motoc: *Domnitori și principii ai Țărilor Române: Expoziție de gravuri și litografii din colecția Bibliotecii V. A. Urechia și din albumul „Domnitori români”, editat de Nicolae Iorga la Sibiu în 1930*, cu care va veni în luna august în R. Moldova. Pentru colecția Bibliotecii, dl Primar a dăruit un album fotografic: *Galați. Orașul de la Dunăre*, pe care a scris „Cu multă stimă pentru frații de peste Prut”.

Următoarea vizită a fost făcută la Centrul Cultural *Dunărea de Jos*, unde, la sugestia dlui R. Moțoc, am prezentat o informație despre Biblioteca Științifică a Universității bălțene, care a fost integral tipărită în nr. 60 din februarie 2007. Am lăsat la redacție și publicațiile de la Bălți: *SEMN și Confluențe bibliologice*, care au impresionat membri redacției prin ținuta și conținutul lor. Cu acest prilej mi s-a oferit un set de *Reviste Culturale a Dunărei de Jos*, care a fost completat ulterior cu numere din anul 2006, de către Letiția Buruiana, șef serviciu de la Biblioteca Județeană. Dl Radu Moțoc ne-a mai oferit o copie după poezia „Ginta latină”, pentru care Vasile Alecsandri a primit în anul 1878 Marele Premiu. Acest document a fost atașat altor articole, redactate de către dl Moțoc pentru revistele la care colaborează: *Magazin Biblio-*

logic (Biblioteca Națională a Republicii Moldova); *Confluențe bibliologice* și revista *Artă și educație artistică* de la Universitatea din Bălți; *Dorul: Revistă lunară de cultură și politică* editată în Danemarca și multe alte publicații, prin care dorește să promoveze cultura și personalitățile notorii ale României. Programul cultural a continuat cu vizita *Casei memoriale a lui A. I. Cuza și Muzeul de artă vizuală*.

Raportul privind aflarea subsemnatei la Galați a fost prezentat în cadrul ședinței

Biroului Senatului, dată fiind susținerea financiară a delegației de către Membrul de Onoare al Senatului, secretarul *Asociației Pro Basarabia și Bucovina*, Filiala *Costachi Negri* din Galați, inginerul Radu Moțoc. Aducem și pe această cale sincere mulțumiri și recunoștința noastră familiei Moțoc, mult stimatei doamnă Angi, nepoata unei personalități istorice, fost deputat în Sfatului Țării din Basarabia, Chiril Sberea.